

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.

Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐ SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 65.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dezseffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

A gyermekvédelem makói ünnepe.

Makó, november 17.

Fényes ünnepet ült az emberszeretet vasárnap Makón. Olyan intézményt adtak át hivatalosan és rendeltetésének tegnap, amely vezetésénél berendezésénél, s a benne élő nevelési elveknél fogva nemcsak itthon, de külföldön is például s mintául állhat.

A makói volt árvaházra igazán alig lehetett fráismerni. A dohos, szegényes kinézésű árvaház helyén ma modern palota hirdeti, hogy összekoldult fillérekből de bőrcs igazgatással különbet lehet teremteni, mint nehéz adómilliókból csapnivaló kormányzással.

A kőört-betört ablaku árvaház rothadt padlóju penészes szobáiból, egészséges, tágas szelős munka, háló és tanuló termek. Mindenünnen a tisztaság, rend sugárzik.

Maga az ünnepély fényes lefolyású volt. Makó városának és Csanádmegyének színe java, fényes urak asszonyok szónokoltak a jótékonyaságról, az emberszereteletről, a gyermekmentésről. Igazán meghatóan szép beszédek voltak, oly annyira hogy a gyönyörű beszédek nyomán felzajlott érzelem világunk magunk elé idézte ami nyomoruságunkat, a mi szegénységünket s a mi bűneinket a magunk tisztas, becsületes, keserves kinnal nevelt gyermekeink körül.

Az új fényes makói palotát koránsem irigyeljük a társadalom kitalálójaitól, csak sajnáljuk hogy midőn a züllött, tolvaj, gyilkos s erkölcstelen leányoknak ilyen fényes palotát emelnek, ugyanakkor a közigazgatási bizottságnak a vármegyének meg a miniszternek valóssággal verekedni kell a városi képviselőtestülettel, hogy leányaink számára csak megfelelő, nem is fényes, polgári leányiskolát építsenek. Csak olyat, amelyikben becsületesen megérjenek, hogy rövid félóra alatt ne romoljon meg a levegő, hogy leányaink abban a korban midőn az a fejlődésre legfontosabb, poshadt romlott levegőt megszívjanak tudócskéikbe s Makó jövődő anyái tudejét már zsöngé korában tönkre tegyék.

A mi leányaink ugylátszik csak akkor kerülhetnek ilyen fényes nevelőintézetbe, ha erkölcsienkednek, ha gyilkolnak, amíg a mi becsületes véres verejtéken szerzett garasunkon keservesen neveljük őket, addig szük, dohos ronda épületekben tanítják őket.

Makó fényes vendégei alaposan szemügyre vették a tegnapi ünnep alkalmából az „Erzsébet” szeretetházat. Bizony—bizony elbámultak az óriási tisztaságon, a fényes ren-

den s még fényesebb berendezés, mert bizony megbámulni való az. Makó fényes vendégeinek szerették volna megmutogatni a többi makói nevelésügyi intézményeket, az iskolákat és az óvodákat. Bizonyára elszörnyedtek volna a látvány felett. Milyen visszataszító különbség! Fényes palota züllött leányok számára, összekoldult fillérekből, dohos, piszkos, penészes, ódon iskolák óvodák becsületesen dolgozó polgárok tisztességes gyermekei számára, kitérített adó milliókból.

Nem tudjuk mi volt az ami lángba borította tegnap arcunkat, a szégyen vagy a harag pírja, elgondolkozva ezek felett. Szégyenteljes állapotok ezek, melyeket semmivel sem lehet mentegeini, csak rossz indulatu maradásággal.

Hát még ha elgondoljuk, hogy a gyönyörű palotán s fényes modern berendezésen kívül mennyire fényes és modern az intézet vezetése.

Kiváló szaktudású igazgatónő vezetése alatt, négy elsőrendű tanítónő és 4 felügyelőnő nevel 110 leányt. Minden 27—28 leányra jut egy tanítónő s egy felügyelőnő. A mi gyermekeink 70—80-an sőt ennél többen vannak zsufolva egy terembe, egy-egy tanító vezetése alatt. Hjah! ezek nem züllöttek, ezek becsületes gyerekek, ezek pusztulhatnak, ezek színlódhatnak dohos iskolák s óvodákban hiszen fő dolog a gyermekmentés.

A makói fényes ünnep után mikor a vármegye is a város is megszabadultak az árvaház fenntartásainak jelentős terheitől van egy kevés kérdezni valónk ugy a vármegyétől, mint a várostól.

Makó városától azt kérdezzük, hogy a felszabadult mintegy 60.—80,000 koronát kitevő árvaházi alappal, (mely csakis gyermekvédelmi célokra fordítható) mit hajlandó csinálni? Hajlandó-e ártatlan apróságaink számára egészséges megfelelő óvodákat, napközi otthonokat vagy játszótérrel létesíteni, avagy ezzel az összeggel is ugy fog csinálni, mint a beszállásolási költségekre kiadott ezresekkel?

Csanádvármegyétől pedig csak azt kérdezzük, hogy meddig fogja még eltérni, hogy Makó városában az iskolák és óvodák oly ódon, ronda, dohos épületekben legyenek elhelyezve? Meddig tűri még, hogy gyermekeink egészsége veszélyeztetve legyen? A tegnapi ünnep után melyen Csanádvármegye és Makó városa képviselve volt, Csanádvármegye és Makó város intézőiben is meg kell mozdulni annak az érzésnek, mely ha nem is oly fényes de türethetőbb állapotokat teremt, a makói becsületes és tisztességes gyermekek iskolázása és nevelése körül.

Nagy a makói gyermekek csak igazán akkor juthatnak elsőrendű nevelő intézménybe ha elzülnek? Szomoru volna nagyon. Eddig így fest a helyzet s Makó tegnapi fényes ünnepének fantsorolt árnyait, most már vályvetve igyekezzenek mindazok elosztani, akik nemcsak a züllött, erkölcstelen leányok, de a mi gyermekeink, a mi tisztességben becsületben s keserves kinnal nehéz gonddal nevelt leányaink iránt is jó szívvvel viseltettek.

Ez lesz a gyermekmentés igazi, nagy makói ünnepe.

MI UJSÁG A POLITIKÁBAN?

A delegációk ülései holnap kezdődnek.

Holnap, kedden kezdik meg, tanácskozásait Bécében a delegációk. A kormány ama tagjai, akik jelen lesznek a delegációban, már ma este Bécsbe utaznak a delegátusok egy részével, míg a többi delegátus csak holnap, kedden reggel fog utra kelni. A delegációk tanácskozása iránt már régóta nem nyilvánult oly nagy érdeklődés, mint ezuttal, s a holnap kezdődő ülésnek nagy jelentőséget tulajdonítanak Ausztriában is.

A magyar delegációk bécsi ülészezei aligha simán mulnak el. Az ellenzék erős készülődéséből legalább erre lehet következtetni. A kormány is felkészült minden eshetőségre és Bécsbe rendelte a parlamenti őrség tizenhat tagját Horváth Péter ezredes vezetésével.

Az ellenzéki delegátusok ma délután Bécsbe utaznak; csak Vázsonyi Vilmos marad még Budapesten, mert délután jelen akar lenni a fővárosi jubiláris közgyűlésén. Vázsonyicsak holnap utazik Bécsbe. Az ellenzéki delegátusok minden kínálkozó alkalmammal fel fognak szólalni; bécsi utjukban több nem delegátus képviselőtársuk is kíséri őket, kit mint hallgatóság fogják a bécsi eseményeket figyelemmel kísérni.

— Bizottsági ülés a városnál. A város szervezési szabályrendeletének módosítására kiküldött bizottság ma délelőtt Galambos Ignác dr. elnöklésével ülést tartott, hogy keresztül vezesse a szabályrendeleten mindazon módosításokat, melyeket a vármegye törvényhatósági bizottsága követel. A bizottság hosszasan tárgyalt a szabályzatot és javasolta a második gazdasági állásnak újból való betöltését. A bizottság csütörtökön délután 3 órakor folytatja tanácskozását.

Az Erzsébet szeretetház felavatása.

Nagy ünnepséggel megtörtént.

Nagy ünnepségek közepette avatták fel vasárnap a Lonovics-sugrutti „Erzsébet” szeretetházat. A felavató ünnepség országos jelentőségűvé nőtte ki magát, mert a makói szeretetház oly intézmény mely ugyszólván páratlanul áll az országban.

A vendégek.

A fényes ünnepélyen az igazságügyminiszter nem jelent meg, nagyon el van foglalva a sajtógyilkolással, helyette bélyei Rickl Gyula államtitkár képviselte a minisztert, míg a belügyminisztert Markovics Manó dr. főispánt bízta meg képviselésével.

A fővárosi vendégek, Vay Gábor grófné, Kun Béla, Ruffly Pál, Neugebauer Vilmos, a Gyermekvédő Liga képviselői, Bakonyi Kálmán kir. ítélőtáblai bíró, a budapesti gyermekbiróság elnöke, Geguss Dániel rendőrtanácsos, dr. Fodor Oszkár a gyermekszanatórium egyesület igazgatója. A szegedi vendégek, köztük Orkonyi Ede kir. kuriai bíró a szegedi felügyelő bizottság elnöke, Nagy Aladár a szegedi kir. törvényszék elnöke és a gyermekvédelem mintegy tizenöt vezető egyéniségéből álló társaság csatlakozott a fővárosi vendégekhez.

A társaság külön motoron jött Makóra és 10 óra néhány perckor érkezett a makói állomásra.

Az állomáson Markovics Manó dr. főispán, Hervay István alispán vezetése mellett a vármegyei tisztviselők, Galambos Ignác dr. polgármesterrel élén a városi tisztikar, a helybeli felügyelő hatóság, a Liga helyi bizottságának tagjai és a meghívott helybeli vendégek fogadták az érkezőket és Galambos Ignác dr. polgármester üdvözölte a gyermekvédelmi ügy szolgálatába szegődött lelkes társaságot.

Az ünnepély.

A vendégek ezután az Erzsébet szeretetház nagy termébe vonultak, ahol megkezdődött az ünnepély.

Hervay István alispán átadta a Gyermekvédő Ligának Csanádvármegye gyermekvédelmének a megalapozója mondott ünnepi beszédét.

Gróf Vay Gáborné az Országos Gyermekvédő Liga igazgatóságának egyik leglelkesebb tagja tartott gyönyörű előadást a gyermekvédelemről.

A gyönyörű előadást lelkesen megtapsolták s elhározták a szép előadás kinyomatását s a közönség között történő szótosztását.

Az ünnepély után a vendégek megtekintették az intézetet.

Az intézet.

Az intézet, melyet hivatalosan vasárnap adták át, egyike a legmodernebb alkotásuknak, melyek e szemben valaha alapítottak. A növendékek négy családba vannak beosztva, miudegyik család 25-28 növendékből áll. Mindegyik család számára szellős, tiszta hálószobák vannak. Tágas, napsütött folyósókon vannak elhelyezve a növendékek szekrényei, melyekben fehérneműiket s ruháikat tartják. Két hatalmas s modern fürdőszoba a higiénia követelményeinek megfelelő betegszoba, foglalják el az épület emeleti részét. A földszinten nyertek elhelyezést az igazgatói iroda, szellős egészséges munkatermek és a tantermek, az igazgató lakása. A mélyített földszinten nyertek elhelyezést az étkező helyiségek, mosókonyhák, mángorló helyiségek, raktárak. Az udvaron igen szép baromfi állomány s sertések, melyeket az intézet növendékei hizlalnak. Kár, hogy kicsiny az intézet gyakorló kerije.

Nevelési elvek az intézetben.

Az intézetben szigorral, de mégis szeretetteljesen nevelik az élet kiáztatottait jó gondolkodású gazdaasszonyokká. A növendékek erős felügyelet alatt az egész napot munkával s tanulásal töltik. Az intézet tanítónői, felügyelői megannyi kipróbált munkásai a pedagógia ezen ágának s legjobb tudásukkal s igyekezetükkel azon vannak, hogy az intézetbe került elzüllyt teremtéseket, mint hasznos polgármestert adják vissza a társadalomnak. A növendékek élelmézése kifogástalan, habár nem alkalmazkodik a haza legszegényebb néposztály életmódjához, különösen az ebédeket illetően. A reggeli, vacsora megfelel annak a táplálkozási módnak, ahogyan Magyarországon a legtöbb szegényember él. Az ebéd nem. Az ilyen intézetben az ebédnek egy tál ételből szabadna állni s hetenként egyszer, de legfőképpen kétszer hussal. Hogy nem így van, annak oka a miniszterium az oka, ahol tudják s nem az élet szerint oldják meg a nevelésügyi kérdéseket. A növendékek persze egyenruhában járnak, melyet maguk javítanak és tisztálnak. A felügyelet intenzív. Minden szobában állandóan egy felügyelő tartózkodik, ki egyszersmind együtt alszik is a növendékekkel, akik különben egy percre sincsenek magukra hagyva. Az intézet kiváló igazgatói egész nap felügyel, hogy az intézetben minden helyes nevelési elv a legnagyobb pontossággal alkalmaztassék. Kár, hogy kevés virágot látunk egy lakó, mint a munkaszobákban. Egy-egy cserép muskátli, mit az intézet növendékei szeretettel nevelnek, ápolnak sokat jelent a züllyt lelkek világába.

A vendégek elismerése.

A gyönyörű ünnepség vendégei persze a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a látottak felett, főként pedig Káplány Zelmát az intézet lelkes igazgatóját ünnepezték, mint akinek vezérése alatt az intézmény oly gyönyörűen fejlődött s ma az országban e szemben a legelsőrendű intézete. Ki jutott az elismerésből a nemes munkában derekasan osztrakozó

tanítóknak és felügyelőknak is. Ezután az ünnepi lársaság a kaszinóba vonult, hol a vendégek tiszteletére fényes bankettet rendeztek.

Egy nagylaki fiatalember tragédiája.

Megörült a hivatalban.

Megrendítő szerencsétlenség történt tegnapi reggel Nagylakon. Egy törekvő, derék fiatal embernek az elméje elborult tegnap reggel és a ruháját letépve magáról, kiszaladt az utcára.

A szerencsétlen ember Rózsa Dezső, ki Manheim Salamon fa-kereskedőnél, mint könyvelő volt alkalmazva.

Tegnap reggel bement az irodába, hogy munkáját folytassa, de hirtelen felugrott íróasztala mellől és kiszaladt az udvarra, hol előbb leszakította magáról a ruháját, majd kifutott az utcára és a Maros felé vette útját.

A népligeten túl érte utól egy városi közszolga és Lukács villanyszerelő, kiknek nagy erőfeszítésbe került, hogy a városházáj cipelőjé, hol kényszerzubbonyt alkalmaztak rá és dr. Kicsiny Gula orvos látta el első morfeum-injektívával. A szerencsétlen fiatal ember iránt általános a részvétel.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár november 18 Kedd Róm kath. Ódo ap. Protestáns Ótő Gör. orosz november 5 Episztoke vt. Nap két 7 óra 09 perckor nyugszik 4 óra 20 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai jelentése szerint a következő időjárás várható. Hűvös idő várható, elvételre csapadék. Sürgönyprognózis: Hűvös, elvételre csapadék. Déli hőmérséklet 8.8 C.

— Az izraelita egyházból. A makói izraelita egyház előjárósága holnap, kedden délután 4 órakor Dózsa Sámuel dr. einöklésével ülést tart. Szerdán délután pedig a hitközség képviselőtestülete tartja közgyűlést, mikor az 1914. évi költségvetést tárgyalják.

— Az alföldi mezőgazdaság tanulmányozása. A magyar gazda szövetség arról értesítette ma Galambos Ignác dr. polgármestert, hogy e hó 20-án az alföldi mezőgazdasági kérdés és különösen a tanyarendszer tanulmányozása végett Cettler Jenő dr. Makóra érkezik. A szövetség egyúttal azt a kérelmet is intézte a polgármesterhez, hogy kiküldöttjét munkájában támogassa. A polgármester a kiküldött gazdasági író támogatására Nagy Imre István, Rác Mihály és Nagy Antal gazdálkodókat kérte fel.

— Károsok jelentkeznek! A lugosi rendőrség a napokban egy ugynevezett jó fogást csinált. Egy konkrét esetben folyva házkutatást tartott Nyisztor Flóra és neje állami vasúti kocsitakarítók lakásán s ott az elrejtett tárgyak egész arzenáljára akad. A vizsgálat rendjén később megállapítást nyert, hogy az eltulajdonított tárgyakat a vasúti kocsikból szedték össze. A lugosi rendőrség most felszólítja azokat a makóiakat, akik valamikor Orsova—Lugos közötti vonalon közlekedő vasúti kocsiban valamilyen tárgyat ott felejtettek, hogy jogos tulajdonaikért jelentkezzenek.

— Pompeji utolsó napjai. Kedden igazán fényes est lesz az Urániában, melynek tulajdonosai nagy áldozatok árán szerezték meg azt a fővárosban óriási hatást elért képet, amely bemutatja Pompeji végnapjait. Ismeres a történelemből, hogy a földrengés és a tűzhányó láva tömege elborította Herkulánium és Pompeji városát és a két virágzó város, mint Plincinus megírja, pár óra alatt elpusztult. Ezt a borzasztó katasztrófát mutatják be kedden este makói Uránia színházban.

— Elütötte a bicikli. Szerencsétlenül járt ma délelőt Borka János 11 éves iskolásfiú. Iskolából hazamenet Fodor József kórházi szolgáló biciklijével elütötte. A fiúnak komolyabb baja nem történt, de a biciklista ellen megindították az eljárást.

— Leégett a ceglédi gőzmalom. Cegléd városát reggel óta nagy tűz tartja izgalomban. A budapesti Viktória-gőzmalom tulajdonában lévő nagy ceglédi gőzmalom reggel kigyulladt és a megfeszített mentőmunka ellenére elhamvadt. A hatalmas épület romjai még mindig égnének. Hogy emberéletben nem esett-e kár, még nem lehetett megállapítani. A kár igen nagy és több száz ezer koronára tehető. A malom raktárai is leégték a bennük főlhalmozott liszt és buzakészlettel együtt.

— Fejberugta a ló. Sulyos balcsét érte a vásárbán Császi Pál 13 éves földeski fiú. Ott ácsorgott a fiú a lavak körül, midőn egyszer Tamási Pál csikója úgy fejberugta, hogy a szegény fiú eszméletlenül terült el a földön. Sérülése oly sulyos, hogy beszállították a kórházba.

— Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Galamb Rozália Sternhát Ferenéné 28 éves, Kis Julianna 9 hónapos, Kis Ilona 6 hónapos, Kovács Katalin 12 éves, Császi Mária 10 napos, Gyenes József 73 éves, Sirokmán Viktória Batik Jánosné 45 éves, Farkas József 70 éves korában.

— A vásár elveszett tárgyai. A vásárbán elhagyott egy pár gyöngytyukot, no meg valami józan gazda elhagyta kocsiját s 2 lovat is. Az elhagyott tárgyak kellő igazolás után a rendőrségen átvehetők.

— Legfinomabb, elszakíthatatlan francia „Mim“ férfi gummi-óvszer 1 tuczat 2 korona 50 fillér, 2 tuczat 4 korona 50 fillér, 3 tuczat 6 korona. Portó 30 fillér.

„Hez“, Budapest, VIII. Köfaragó-utca 7. Diszkrét szétküldés.

RENDELÉS

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

November 18-án, este 8 órakor

Világszenzáció!

Ambrosió-film!

POMPEJI

UTOLSÓ NAPJAI!

Bulwer Edward világhírű regénye alapján. Nagy látványos mozgóképek 5 felvonásban. (Körülbelül 2100 m.)

Tisztelettel

AZ IGAZGATÓSÁG.

Rejtélyes gyilkosság.

A nyomorék halála. — A titokzatos harmadik kéz.

Rejtélyes gyilkosság tartja izgalomban Tasadló község lakosságát.

Andor Pál huszonnégy éves epileptikus, jobb kézre teljesen nyomorék fiatalembert ma kora reggel az édes apja felakasztva holtan találta az istállóban. Az apa a rémes felfedezésről azonnal jelentést tett a csendőrségnek, mely dr. Komsa János szombatsági körorvossal helyszíni szemlét tartott.

A szemlének szenzációszerepe lett. Első pillanatban megállapították, hogy az öngyilkosság teljesen kizárt, mert Andor Pál nyomorék, kezét mozdítani sem tudta. Amellett megállapították, hogy a kötélhurok ötvenhat centiméter átmérőjű, a halott feje pedig amelyet a sapka is fedett, hatvanöt centiméter széles, tehát ő maga nem illeszthette a fején át a hurokot a nyakára. Hozzájárul ehhez az a fontos körülmény is, hogy a szerencsétlen idiótának balkeze a kötél másik végével meg volt kötve.

A gyilkosság tehát kétségtelen. A rejtélyes esetről telefonon tetek jelentést a nagyváradi kir. ügyészségnek, amely szigorú nyomozást rendelt el.

A szombatsági körorvos így nyilatkozott az esetről:

— Az öngyilkosság teljesen kizárt dolog ebben az esetben. Az én határozott meggyőződése, hogy a jobb keze égéstől nyomorék Andor Pálnak a nyakára és a balkezére a kötelet csak egy harmadik kéz tehetette. Hogy kic ez a harmadik kéz, egyelőre még nem lehet tudni.

A tasadló csendőrség erélyesen nyomoz és legközelebb már letartóztatás is várható.

A MAKÓI PIACRÓL.

Óriási áremelkedés

a hagymapiacon.

A makói piacnak szenzációja van. Amire a makói hagymatermelők régtől fogva vártak, bekövetkezett. A hagymaárak óriási emelkedtek. Ugyanolyan tegnapi-mára két koronával emelkedett a vöröshagyma ára.

Sajnos ez az áremelkedés egy kissé már megkészt. Ebben a szűk pénzvillágban a kereskedelem is meg volt kötve, a kertészeknek pedig kellett a pénz bérletre meg mi egymásra s így kénytelen volt terményeit olcsón vesztegetni. Ugyanira olcsón vesztegették a hagymát, hogy a készletek erősen megcsappantak.

A gabonapiac változatlan volt. A buza métermázsája Makón 19.40 korona Budapest 21 korona 80 fillérbe került. A kukorica métermázsája 10 koronába, Budapest 11 koronába került.

A hagymapiacon napról-napra rohamosan emelkednek az árak. A vöröshagyma ára péntekről-szombatra 4 koronára, vasárnapra 5 koronára emelkedett, ha a kereslet tovább is ilyen marad, már pedig minden jel erre vall, úgy a hagymaárak további áremelkedése várható. A fokhagyma ára 42 koronába került métermázsánként.

IRODALOM.

A nyugat Ignotus, Ady Endre és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1913. évi november 6-16-ik 22-ik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: **Tartalom:** Mórincz Zsigmond: Csokona (Részletek egy ilyen című színdaraból). Ady Endre: Levél Tutsch barátomhoz. Tóth Árpád: Versek. Laczkó Géza: Német maszlak török áfium (Regény XXII.) Kosztolányi Dezső: Versek. Ferenczi Sándor Dr.: A pszichanalízisről s annak jogi és társadalmi jelentőségéről. Mórincz Zsigmond: Nemezis (Novella II.) Balázs Béla: Versek. Somlyó Zoltán: Versek. Pável Konstantin Dr.: Hatások a román irodalom fejlődésében. Bilint Rezső rajza. Ady Endre: Versek. Figyelő: Szini Gyula: Mórincz Zsigmondnak Berény Róbert: Lhé. Inno József. Bálint Aladár: A Nemzeti Szalon Schmutzerkiállítására. Bálint Aladár: A Szent György-céh exhibis kiállítására. Bárdos Artur: Müncheni képek. Bárdos Artur: Bürger Schappel Molnár Antal: Hangversenyéle. Szerkesztőség és Kiadóhivatal. IX. Lónyay-utca 68. Előfizetési Ára: Egy évre 24 k. félévre 12 k. egyes szám ára 1 k. 20 fill. megjelejen minden hónap 1-én és 16-án mutatványsszámot kívánatra díjlanul küld a kiadóhivatal.

Dr. Kardos Nándor
 ügyvédi irodáját
 Apátfalván Smolenszky-házban
 megnyitotta.

Van szerencsém értesíteni a Makó és vidéke közönségét, hogy Makón, Dessewffy-tér 11. sz. a. lévő

mészárszékemben állandóan raktáron tartok saját telepemen készült **כשר** szalámi, kolbász, virstli és mindennemű füstölt árukat és azokat a legolcsóbb áron árusítom. Azonkívül naponta friss vágású I. rendű marhahús és tejgyenge borjúhús kapható.

Tisztelettel
Róth Jenő.

Makó r. t. város adóhivatalától.

12813. szám.

Adófizetés iránti hirdetmény.

Afólirott város adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat az adózókat, kik a közsévi adókönyvben előírt és az 1909. évi XI. t. c. 26 § a értelmében esedékes adótarozásukat folyó évi november hó 17-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetmény közhírre ítéletétől számított 8 napon belül, vagyis e hó 25-éig a városi adóhivatal pénztárába annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a záloglási eljárás azonnal meg fog inditattni.

Makó, 1913. évi november hó 17.

Sonkovic

városi adóügyi tanácsnok.

Halló!

Halló!

Aki olcsó és jó húst akar enni, annak **Keller Salamonhoz** kell menni. Adok fartót, fe sált, vesepecsenyét I kor. 28 fillérért.

Kizárólag növendék marhahúst mérek. Mészárszékem a Ludpiczsal szemben, Havas féle ház. Tisztelettel **Keller Salamon mészáros.**

Pontos kimérés!

Méz.

Szabó Sándor ajánlja saját pergetésű tiszta mézét. 10 kiló vételnél árengedmény. Kapható 100 kilónként is. Sonkolyt veszek. Lépes méz is kapható nálam. Arany János-utca 53.

Pathé Kok kinógép

megérkezett és intézeteknek, kávéházaknak, vendéglőknek és érdeklődőknek a Naschitz ház emeleti helyiségében ma és a következő napokon reggel 9-től este 9-ig ingyen kerül bemutatásra.

A Pathé Kok kinógép r-t. Csanád-Csongrád megyei vezérképviselte **Homonnai Nándor, Makó.**

Egy jó hangú cimbalom eladó. Bővebbet a csendőrségnél lehet megtudni Makón. :: ::

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(221)

40. fejezet.

Az új földesur.

Piroska veszére Szappanos is megérkezett.

Epen a pecsenyénél tartottak, midőn Szappanos vidám, derült ábrázattal betoppant.

Mintha máris a családhoz tartozott volna, megölelte, megcsókolta az öreg Tarnayt. Az öreg nagyságos asszonynak négyszer ötször is megcsókolta a kezét s kínálás nélkül leült a terített asztalhoz.

— Hát Piroska nagysámat mi lette? kérdé, midőn annak könnyes szeméit megpillantotta.

— Komoly dologról beszélünk vele, felelte Tarnay, a fiatal leányok pedig nem szeretik a komoly szót hallani.

Piroska nem bírta tovább a hangos zokogást visszafojtani.

Felkelt a székről és kisietett, nehogy Szegfi sirni, zokogni lássa.

— A kis bohó! mondá Szappanos mosolyogva és a tovasiető leány után nézett. Bizonyosan szerelmes! Oh, ilyenkor bajos a leányokkal bérni. Ha én papa volnék, nyomban férjhez adnám a szerelmem leányomat.

— Férjhez adni? dűnynyögte az öreg. Vidéken, falun, nem megy az olyan könnyen! Kevés itt a házasulandó férfi. Az idegenek pedig tartózkodók. Férjhez adnám én a kis Piroskát, csak jönné érte kedvemrevaló kérő, például olyan, mint uramöcsém. No lássa, uramöcsém is hallgat!

Szappanos kissé elvörösödött.

Az öreg ur nagyon hirtelen pakolta ki a szíve zándékát.

Ettől kezdve tegeződtek. — Hallgatok, hallgatok, dadogta Szappanos zavarral, mert koromnál fogva nem mertem hinni... hogy... Piroska nagysám... — Hány éves uramöcsém? — Közeljárom a negyvenhez.

— A legszebb férfikor! mondá az öreg neki melegegve. Negyvenéves koromban még legénynek éreztem magamat. Nos, ha vonzódik a kis unokámhoz, iparkodjék őt magához édesgetni... Pár hét múlva követválasztás lesz, szavamra mondom, jelölnek ajánlom magam helyett, ha addig megártjuk az eljegyzést.

— A nagyságos asszony is beleegezik? kérdé Szappanos hizelegve és az öreg Tarnayné felé fordulva.

— Az én titkos óhajomásom, hogy uramöcsém és Piroska frigyre lépjenek. Ne is szólítson engem többé nagyságos asszonynak, hanem magyarosan és bizalmasan Pepi nének.

(Folyt. köv.)

Házeladás.

A Vasár utca 51. szám (Váradi utca sarkán) Stein-féle ház nagy bonthelyiséggel, teljes berendezéssel, több lakás, nagy udvarral és kerttel szabadkézből elsőd vagy azonnal kiadó. Bővebb t

Svarcz Miksa táncitanónál
 Gróf Vay utca 19. szám.

Kiadó lakás

Egy padolt szobából, konyha, éléskamra és fasszínből álló lakás kiadó és azonnal átvető. Cim a kiadóhivatalban.

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszert és háztartási üzletünket a folytonosan emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából kénytelenek voltunk teljesen megújítani. Budapest, VIII., Kőfaragó-u. 7. sz. alá, ahonnan az eddig megszokott helyre költöztünk.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket i. t. vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképpen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentúl minden hónapban **egy ingyen bevásárlási napot rendezünk.**

Mint hogy ezen ingyen nap feltevéit itt részletezni helyszüke miatt nem lehet, kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszert és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhová ingyen és bérmentve megküldünk. **Parfumerie „H E Z” illatszertár és háztartási cikkek szaküzlete**

Címünk: Budapest, VIII., Kőfaragó utca 7. szám.

AKI gyomorba jaba szenved, szédülést, rosszulletet, hányási ingert éroz, élvagyhiány, gőrcsökben szenved,

az tegyen kísérletet a Kárpáti féle

**„NOVICUM”
 gyomorcseppekkel.**

Sok ezer köszönőlevél tanuskodik a Novicum háziszert áldásos hatásáról. Egy hálalevelet közlünk, hogy mindenki rögtön láthassa, mi a **NOVICUM HÁZISZER CSODAEREJE.**

ORVOSI SZAKVÉLEMÉNY.

A Kárpáti féle Novicum-mal behatóan foglalkoztam és úgy találtam, hogy ezen háziszert nemcsak a gyomor különféle bajai ellen használható jó sikerrel, hanem összetételénél fogva a vese működést is elősegíti, ami által a szervezetben keletkező egyéb zavaroknak is elejét veheti.

Kovácszán, 1909. aug. 6.

Dr. Zentay Dávid, járás orvos.

Tisztelt Uram!

9 évig fájt a gyomrom, minden orvosságot megpróbáltam, egy sem segített. Mig egyszer az Ön Novicum gyomorcseppeit megpróbálva, éreztem a jó hatását és azóta nem fáj a gyomrom, hála a jó istennek és köszönet önnek. Most ismét kérek 6 üveg 2 koronást. Mégegyszer fogadja hálámat a jó Novicumért. Szeged, 1911. augusztus 24 én.

Tisztelője
 Siha József,
 hentes, Dobó u. 37.

A **NOVICUM** háziszert kapható gyógyszerárakban 2 koronás, 1 kor. 20 f. és 60 f. üvegekben. Jó hatásért szavatol és ahol raktáron nem volna, oda 3 nagy, 5 közép v. 10 kis üveg gel 6 k 22 fillérért **BÉRMENTVE** szállit az egyedüli készítő:

Kárpáti József

Árkos-Sepsiszen/györgy,
 Kálvin-tér 6/a. sz.

Budapesten kapható:
 Szabados Ödön „Hunnia”
 gyógyszerárakban, Erzsébet-
 körút 56. sz.

Tanulóleány

ki nyomdában már dolgozott

felvétetik a

Makói Független Újságnál

Sürgős figyelmeztetés!
Ha illatszer, piperezsappan, kozmetikai, arc- és kézápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent „ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESÍTŐNKET” melyet ingyen és bérmentve küld:
„HEZ” illatszer- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kiskisnyben Budapest, VIII., Köfaragó-utca 7 sz.

Kiadó hagymaföld

olcsó árban és kedvező fizetési feltételek. Szabadgyökérnek olcsóbb árban. **Joó Sándorral** Szunyog-utca 42. ujszám a. Értekezni lehet

Két jóforgalmu italmérési üzlet házzal együtt kedvező árban és kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Értekezni lehet Iritz Miksánál.

Értesítés. A jó gyümölcsstermes folytán teljesen tiszta szilva pálinkákat 2 K. 2-20 K., 2-40 K. árban bocsátom forgalomba. Iritz Sámuel özv. cég. A valódiságért a cég felelősséget vállal.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részvénytársaság Makó.

Ajánlja elsőrendű minőségű lisztjeit, korpát, decét, magdarát, tengeri darát és kását, valamint

fűszereket a legolcsóbb napi árakon.

Detailelárusítás malmi üzletben, színházzal szemben, Ott Károlyval szemben és a Takarékpénztár épületben levő üzletekben.

Vámörlés és csere a legjutányosabban eszközöltetik.

Jó és olcsó bor kisebb és nagyobb mértékben **KEDVEZŐ ÁRBAN** Iritz Sámuel özv. cégnél kapható.

Uj konfekció üzlet! Tisztelettel értesitem Makó és vidéke közönségét, hogy a Főtéren, Böhm-házban (volt Kenyeres-féle helyiségben) egy modern, a kor kivánalmainak megfelelő **férfi, női, leány és fiu konfekció üzletet nyitottam,** amelyben minden konfekció árut a legjobb minőségben és a legjutányosabb árakon árusítok. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri **Dán Arthur.**

Nyomatott a „Makói Független Újság” villanyerőre beszerzett műintézetében Makón.

Rendkívüli feltűnést keltenek
Pártos E. és Társa áruház
ujonnan bevezetett áru, eddig nem ítezett olcsó árai.

Női himzett ingek	1	korona 98 fillér.
Női háló kabátok	1	„ 98 „
Női háló ingek	1	„ 98 „
Női nadrágok schiffonból	1	„ 98 „
Női nadrágok pargetből	1	„ 98 „
Diszes párnák	1	„ 98 „
Schiffon alsók	1	„ 98 „
Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kostümök, leány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok, eredeti párisi modellek.		

Gyászáruban állandóan nagy választék!
Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára.

Ha nyomtatványra van szüksége, rendelje meg a „Makói Független Újság” kiadóhivatalában,

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy az eddig raktáron tartott elsőrendű kőbányai király és barát malátasörön kívül, újabban bevezettem a kőbányai világhírű

SZENT ISTVÁN DUPLA MALÁTA SÖRT, amely kitűnő minősége folytán számos tanárok és orvosok által ajánlva van gyógyezélyekre is.

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CZÉG

Kőbányai Polgári Serfűzde Részvény-Társaság főraktára.

ÉRTESÍTÉS. Saját terméstű fehér és siller XX XX XX XX XX

HOMOKI BORT,

ugyszintén saját főzésű **TÖRKÖLY** és **SZILVA** pálinkát, édes italokat és erős **RUMOT** teához literenként kimérve, házhoz szállítva olcsóért árusítom. **BARANYAI JÁNOS,** Szegedi-utca.

Megszabadulhat a gondoktól

ha egy szórakoztató hangszert hozat **WAGNER „HANGSZER-KIRÁLY”** től Budapest, József-körut 15. (Telefon.) Hegedű 16 darab felszereléssel 12 kor. Tárogató, billentyűkkel 16 korona. Amerikai Gítár oltera, kottákkal 16 kor. Családi hangverseny harmonika 16 kor. Mandolin vagy Guitár 16 korona. Ébenfa fuvola 1. minőségű 16 korona. A milanoi párisi és londoni kiállításán aranyérem és érdemkeresztet kintüntetve.

Javítási szakmühelyek!

Fényképes hangjegyzék ingyen! Öväs! Ügyeljünk a „WAGNER” névre és 15-ös házszámra.